

СЯЛЯНСКАЯ

ЖИВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача свята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграшчы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ і СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Ад Рэдакцыі.

Дзеля таго, што ў № 20 зьмешчаны тыя самы артыкулы і весткі, што і ў № 19, акрамя перадавіцы „Сучасныя падзеі“, дык цяпер, калі канфіскаата знята, мы № 19 не рассылаем, а падаем „памілаваную“ перадавіцу ў гэтым № 21.

Сучасныя падзеі.

У тую гадзіну, калі ахвары Косаўскіх крываваў падзеяў праводзіліся на месца заўсёднага супакою, здарылася ізноў забурэнне. На гэты раз ужо ў самай масе, на самым дне сялянскага мора ў вёсцы Малым Галіку...

Пасля гэтага тое самае здарылася і ў Слоніме... Праўда, на гэты раз кончылася толькі на адным штыхавым уколе, але самы факт астаўся на заўсёды фактам. І вось, увесь час польскія газеты прыносялі нам і прыносяць смутныя весткі, поўныя жаху і трагізму, аб крываваў падзеях на нашай зямлі!...

Мы ня можам прайсці моўчкі над здарэннямі ў Заходняй Беларусі, дзеля гэтага мусім прыпыніцца і глянуць глыбей у самую сутнасць, знайсці карань тых прычынаў, якія выклікалі іх і якія, магчыма, могуць выклікаць новыя забурэнні.

Перадусім глянем, што гаворыць „Kurjer Wileński“: „Так трэба ўрадаваць, — кажа аўтар артыкулу вядомы п. Срокоўскі, — каб падуладных да гэтых урадаў прызвачыць, каб адчувалі яны сябе (падуладныя), сярод іх (урадоўцаў) адносна шчаслівымі, каб мелі ясную цікавасць у іх падтрыманні, калі не з ідэйных, дык хоць-бы з апартуністычных паглядаў. Стацца гэта можа толькі ў двух выпадках, або тагды калі дзяржава цераз вялікае матэрыяльнае багацце запэўніць кожнаму максімум дабрабыту, як гэта было ў Немцаў, або тагды, калі падуладныя будуць пакліканы да рэальнай, супольнай працы. Мы ані аднаго, ані другога ня робім. Мы не праводзім вялікай інвэстыцыйнай палітыкі і не дазваляем, каб падуладныя нам народы адчувалі сябе як дома і самі аб сабе думалі“.

Дык вось у гэтым, і ўвесь трагізм наш і польскай дзяржаўнасці, грамадзянамі, якое мы афіцыйльна зьяўляемся.

Будучы гэтакімі, мы маем канстытуцыю, якая забяспечвае нам вольнасць і роўнасць; маем Варсальскі і Рыскі трактаты; маем „языковыя ўставы“ і пры ўсім гэтым маем — поўнае ігнараванне ўсіх гэтых фундаментальных законаў, бо дагэтуль прышлы элемент, рознага роду урадоўцаў зай-

„Вольны Саюз Народных Рэспублік Усх. Эўропы“.

Пад такім зьталоўкам падаў В. Гурвіч свой артыкул у мясячніку „Рэволюционная Россия“. Больш характэрныя часткі гэтага артыкулу падаём ніжэй...

„Пасляваенны перыяд жыцця Эўропы характарызуецца раздробленьем цэлага раду дзяржаваў-левітанаў на іх складныя нацыянальныя часткі, якія вершаць працэс тварэння нацыянальных гаспадарстваў, гэтак характэрных для ўжо адбытага перыяду эўрапейскай гісторыі. Бяз сумніву, гэты працэс ў сваім заснаванні быў натуральным і здаровым. Простая думка аб неабходнасці нацыянальнай барацьбы і неабходнасці ў інтэрасе усіх заінтарэсаваных народаў Усходу вырашэння іх спрэчак дарогай супольнай згоды, а не ўваружанай сілы, павінна быць паложана ў аснову ўсіх спробаў канкрэтнага вырашэння праблемы.“

З гэтага пункту гледжання — ясная і неадпавядальнасць звычайнага падыходу да нацыянальнай праблемы Усходу большасці дзяржаваў расейскай эміграцыі, якія адкрыта ці моўчкі ўпіраюцца ў „непрызнанні“ гістарычных і юрыдычных фактаў, маючых месца з кастрычніка 1917 году і па сутнасці зьмяніўшых, як гаспадарствены лад быўшай Расейскай дзяржавы, таксама і яе межы. Ператварэнне яе спачатку ў Расейскую федэрацыйную Рэспубліку, складзеную з цэлага раду аўтаномных рэспублікаў і вобласцей, і наступнае выдзяленне з гэтае федэрацыі перш 4-х, а пасля яшчэ 2-х суверэнных рэспублікаў з утварэннем ўжо з іх (разам з Расейскай) саюзу сямі суверэнных рэспублік, ня можа лічыцца простым бальшавіцкім блёфам, аб якім у момэнт падзення Радавага Ураду ўсе забудуць. Як-бы хто не ацэніваў гэтую бальшавіцкую рэформу, лятаецца цяпер аб нацыянальна-дзяржаўнай рэстаўрацыі „адзінае і недзялімае Расейскага“ таксама ня прыходзіцца, як аб рэстаўрацыі зямельнай ці становай.

Прызнаючы гэтакую назыцыю, не рэалістычнаю, неадпавядаючаю, а здольнаю толькі провоцыраваць у будучыне аружныя канфлікты, мы дамагаемся да неабходнасці ўмоўнага прыняцця за выхадны пункт для перагавораў,

якія будуць, існуючае цяпер юрыдычнае палажэнне (status quo) розных гаспадарстваў, нацыяў і вобласцей, ня дзеля замацавання яго на вячэстыя часы, а для спакойнага перагляду і арганізаванай перамены...

Для народаў, якія выразна і свабодна выказалі волю да самастойнага гаспадарства існавання, ня толькі самым фактам іх часовай незалежнасці ў бурныя гады рэволюцыі, але-ж і ўсенародным галасаваннем — ці то шляхам плебісцыту, ці дэмакратычна арганізаваных выбараў у прадстаўніцкія органы, — права на незалежнасць павінна быць прызнана неадкладна, г. з. без паўторнай паверкі шляхам новага галасавання...

З другога боку, неабходна прадугледзець магчымае выяўленне ў масе некаторых з гэтых народаў волі к запраўднай аўтаноміі ці нават да поўнай незалежнасці. Адмовіць ім у гэтым азначала-бы не прызнаць ім права на самаазначэнне.

Далей можа паўстаць пытанне, у які спосаб магчыма выяўленне волі да дзяржаўнай самастойнасці ці толькі да аўтаноміі ў народаў, якія да гэтых часоў тэрыторыяў зусім не ўладалі? Паяўняючы гэта пакажам, што адносна да іх мы прадбачым магчымае волевыяўленне, ці цераз органы экстэрыторыяльнай аўтаноміі ці цераз органы мяйсцовага самаўраду адпаведных тэрыторыяў...

Зьяўляючыся прынцыпальнымі староннікамі ўмацавання міжнароднай сувязі нават там дзе яна цяпер зусім ня існуе, мы і для ўсяго Усходу Эўропы найболей пажаданай лічым форму саюзнага федэратыўнага гаспадарства, забеспячаючага кожнаму са складаючых яго гаспадарстваў-штатаў самастойнасць ува ўнутраных справах і разам з тым магчымае супольнае з другімі здзейсненне агульных мэтаў. У аснову федэрацыйнага аб'яднання павінна быць паложана з аднаго боку дабравольная, не прымушаная згода ўсіх яго ўчаснікаў на яго стварэнне, з другога боку запраўдная роўнасць іх правоў і абавязкаў, з трэйцяга —

мае ўсе ўстановы на нашых землях; наша інтэлігенцыя астаецца бяз працы, наша сялянства — без зямлі, тагды, калі лепшыя абшары заняты пад вайсковае асадніцтва і цывільнымі каланістамі. Мы ня маем самаўраду выбранага народам; замест гэтакага, маем самаўрад вызначаны панамі старостамі, кіраўніцтва ў якім аддана, пераважна, прышлым элементам. Мы ня маем роднае школы; беларускія дзеткі змушаны вучыцца ў польскіх школах метадамі і пад кіраўніцтвам галіцыйскага вучыцельства, якое незнаёма з умовамі нашага жыцця. Дык вось дзе крыніца апошніх трагічных падзеяў.

Падаючы гэтыя факты мы ня хочам рабіць нікаму ніякіх закідаў, мы ня збіраемся пагражаць, мы толькі хочам звярнуць на іх увагу адказных навадыроў польскай шовіністычнай і буржуазнай палітыкі і заявіць проста, шно-ні-ёсць у самы ка-

тэгарычны спосаб, што быць гэтак як ёсць, далей ня можа.

Нам дорага і патрэбна жыццё на т адной адзінкі, а дзеля таго ў тысяча першы раз заяўляем, што годзі іграць у камуністычнасць, пара прыйсці да пераканання, што сутнасць усяго трэба трактаваць ня гэтак, як гэта робіць нейкі Каўнацкі ў „Dzienniku Wileńskim“, бо гэты ўвесь рух творыць Беларускі Народ ідучы за сваім прадстаўніцтвам. Пускаючы ў свет гэтыя словы мы ня маем на мёце ніякага падбурання. Мы дамагаемся для Беларусоў усіх належных ім правоў.

Разам з гэтым мы таксама заяўляем, што калі і далей будзе тое, што ёсць цяпер, дык катастрофы і то самай страшнай і жудаснай не мінаваць. Мы хочам спытацца: каму і якая ёсць карысць ад таго, што пала некалькі ахвараў і каму і якая будзе карысць калі здарыцца нешта горшае?!

іх узаемнае заінтэрасаваньне ў аб'яднанні, і, нарэшце, адмова ад якой-коліч перавагі адной нацыянальнасьці над другой, з забяспечэньнем за кожным народам магчымасьці свабоднага нацыянальнага разьвіцьця...

Трудна ў сучаснасьці прапагандаваць ідэю фэдэрацыі сярод Украінцаў, Беларусаў, Грузінаў і Армянаў, не гаворачы ўжо аб Латышоў, Эстонцаў і Літоўцаў. Яшчэ надта свежая ў іх памяць аб нацыянальным уціску дэволюцыйнай эпохі, яшчэ надта смутны дасьлед нацыянальнай палітыкі бальшавікоў і надта моцнае нявернасьць да „вызваляючых“ тэндэнцыяў...

Мы лічым для сучаснасьці балей талковым (разумным) выставіць ідэю вольнага саюзу народных рэспублік Усходу Эўропы, як аб'яднаньня надгаспадарственага тыпу, якое можа быць здавальным для шмат каго з такіх, хто баіцца фэдэрацыі і імкнецца да поўнай дзяржаўнай самастойнасьці. Ідэя гэтага Саюзу павінна стаць цэнтральным пунктам нашай нацыянальнай праграмы...

З другога боку, новай пры самым вузкім тлумачэньні агульна саюзнай кампэтэнцыі, прадбачаны саюз на сутнасьці адзначаецца ад звычайных міжнародных угодаў, ствараючы паміж учаснікамі сталую і інтэгральную сувязь, якая мела-б падабенства, да некаторага ступені на канфэдэрацыю...

Што датычыць іншых гаспадарстваў усходняй Эўропы, дык, акрамя лімітрофаў, магла-б ісьці мова аб Польшчы, Чэхославакіі, балканскіх гаспадарствах, можа быць, Вэнгрыі і Румыніі. А з гаспадарстваў сярэдняе і ўсходняе Азіі было-б натуральна перад усім думаць аб Манголіі. Але-ж гэта вялікая тэма, аб якой гаварыць трэба асобна...

Як пойдзе разьвіцьцё нацыянальных адносінаў Усходу Эўропы — ў запраўднасьці — залежыць ад шмат якіх умоваў, а перад усім ад таго, каму прызначана прыняць у свае рукі „бальшавіцкую спадчыну“. Безумліва, што ня толькі перамога рэакцыі, рэстаўрацыйнай ці фашыстоўскай, але-ж нават перамога умярканая - прагрэсіўных гурткоў з-за іх нацыянальна-цэнтралістычнай маніі можа павясьці да жорсткай і крывавай барацьбы, да нацыянальных рэвалюцыяў і войнаў...

*Ніколі не зністажай газэты,
прачытаўшы дай яе суседу.*

3 жыцьця пад Польшчай.

Дэманстрацыі на Віленшчыне.

Як падае „Dz. Wil.“ пасья выпадкаў у Косаве і Слоніме дэманстрацыі адбыліся 20 лют. г. г. у мясцовасьцях Лебедзева і Вілейка, 21 лют. у Валожыне, а 22 у Маладэчне і Ашмяне — рознай сілы і разьмераў. Найвялікшая дэманстрацыя адбылася ў Свідзлі каля Горадні.

Агітацыя N. P. Ch.

„Незалежная Партыя Хлопская“ апошнімі днямі вядзе рухліваю агітацыю ў Віленска-троцкім павеце.

Трэба ведаць, што гэтая польская партыя дагэтуль знаходзіцца пад кіраўніцтвам п. Ваявудзкага, які працаваў у польскай дэфэнзыве будучы паслом.

Аб зьмене выбарчага закону.

24 г. лютага констытуцыйная камісія ў Сойме разглядала справу зьмены выбарчай ардынацыі. Даўнейшая эндэка-пястоўская большасьць парашыла ўнясьці гэтыя пастулаты: а) паменшыць лік паслоў, б) зьмяніць аснову прапорцыянальнасьці, апіраючыся на аднамандатавыя вобласці. Апошні пастулат можа быць яшчэ адмененым, калі будуць праменены выборныя вобласці на г. зв. Крэсах і паменшаны лік паслоў. Якое становішча ў гэтай справе займець урад пакуль-што няведама.

Самаўрадавыя ўставы ў адмін. кам. Сойму.

Як вынікае з паседжанья адм. кам., якое адбылося 23 лютага г. г. — паўстае канфлікт паміж Урадам і Соймам на пытаньні самаўрадавых уставаў. Справа ў тым, што з часці праектаў паданых пасольскімі клубамі Урад ня згаджаецца з імі, бачачы ў іх нястачы.

У дыскусіі надта востра крытыкавалі Урад сацыялісты Явароўскі і Прагер а таксама хадэкі Голекса і Дымоўскі. Прці ўрадавай думкі выказаўся і эндэк Казлоўскі, які даказываў нэгатыўнасьць становішча свайго клубу. Пасол Кернік заняў да ўраду прыхільнае становішча, а пас. Паўлоўскі надта горача бараніў урад. (Кернік з Клубу „Пяста“, а Паўлоўскі — Zw. Chłopski).

Украінец Хруцкі дамагаўся, каб справу аб самаўрадавых уставах адлажыць да новага Сойму, маючы віды на тое, што новы Сойм павінен быць радыкальнейшым.

Надта характэрным было выступленьне пасла Прагера (П. П. С.) які робячы закіды ўраду аб нягодных з констытуцыйнай адносінах да Сойму ўнёс прапозыцыю ня браць пад увагу заявы ўраду. Прапозыцыя гэта прынята 13 галасамі проціў 9. Галасавалі за прапозыцыю эндэкі, пэпэсы і хадэкі, а проціў П. С.

У 1923 годзе зарэгістраваўся ў Школьнай Радзе... У 1924 годзе ў Школьнай Радзе, у „Прасьвеце“ і на т у Школьнага Інспэктара... У 1925 годзе ізноў адбыў „жондовы“ курс ў Вільні і ўжо ў 1926 годзе, не атрымаўшы школы, станоўка рашыў, што ўжо „кваліфікавацца“ будзе досіць і, махнуўшы на школу, адаўся цалком сваёй маленькай гаспадарцы...

Палітыкай ён не займаўся, але любіў пачытаць газэты і пагутарыць з сялянамі і дзеля гэтага ягонае невялічкае хатка амальшто ніколі не пуставала ад гасьцей.

У гэты дзень зьехалася да яго народу больш, чым калісь у іншы... І Міхась спадзяваўся на гэта, бо арышты беларускіх паслоў у Вільні, а гэтак сама арышты „грамадоўцаў“ і іншых на вёсках, а галоўнае агульная рэвізья ўсіх беларускіх арганізацыяў заварушылі ўсіх, і ён ведаў, што з сёньняшняга рынку ўжо кожны пасьпяшаецца заглянуць да яго, каб падзяліцца сваімі навінамі і паслухаць, што чуваць у іншых і што на ўсё гэта скажа ён — Міхась...

— Так-сі...— пачаў стары Язэп раскурваючы сваю люльку—Бяда!... у нас усё трасуць, трасуць, ды ар... Майго Пятрука ў самай начы забралі...

— Ну... твой Пятрук надта ўсё пахваляўся—пачуліся галасы.—Усё мы... ды мы...

— Ды столькі ў нас гурткоў... ды столькі тысячаў сяброў...

— Ды хфігу вам пакажам, як зямлю дзяліць будзем...

— Ну вы маўчалі-бы „незалежнікі“—адгрызнуўся Язэп—ня чапаюць вас, дык вы і харахорысьцеся...

— Як ня чапаюць?!...

— А Дзьмітрука не заарыштавалі?!...

— А Сянюка не цягаюць яшчэ і цяперака на пастарунках?!...

— А ў Навінках, а ў Старынках ня ператрасьлі нашыя Інстытуты?!...

— Яны думаюць, што толькі іх грамадоў-

Л. Вызваленьне, Стр. Хлопскае і Хіена. Меншасьці ўстрымаўся. Пасья гэтага была прынята прапозыцыя пасла Дымоўскага перайці да трэцяга чытанья ўставы 19 галасамі на проціў 3 галасоў над. меншасьцяў.

Загранічныя пашпарты маюць патанець.

Газэты падаюць, што міністар скарбу п. Чэховіч у згодзе з міністрам унутр. справаў ген. Складкоўскім унясуць прапозыцыю на бліжэйшае паседжаньне Рады Міністраў аб зьмяшчэньні, да 250 зл., даны на звычайныя заграічныя пашпарты.

Выезд мітрапаліта Дзяніса ў справах аўтакефаліі.

У канцы сакавіка г. г. выяжджае да Канстытанопалю, Афінаў, Белграду і Софіі дэлегацыя на чале з мітр. Дзянісам умэтах адданьня візыты патрыярху і наладзіць як з патрыярхатам гэтак і другімі аўтакефальнымі праваслаўнымі царквамі бліжэйшых адносінаў як царкоўных так і асабістых.

У склад дэлегацыі ухадзяць: мітр. Дзяніс, япіскап Горадзенскі Аляксей, дэлегат ад мін. загр. апр. Мар'ян Бароўскі і дэлегат мін. В. Р. і Асв. Рашчыцкі.

Адозва Лігі Праў Чалавека.

Існуючая ў Польшчы Ліга Праў Чалавека і Грамадзяніна выдала адкрыты ліст у справе палітычных вязьняў і вастрожніцтва ў Польшчы, але ўлада прызнала за неабходнасьць канфіскаваць гэтую публікацыю, бо напісана ў надта яскравым сьвятле...

Падпісалі гэтую адову, паміж іншымі, паслы: Тугут і Сьмяроўскі, сэнатары: Ліманаўскі і Познер, адвакаты: Берэнсон, Шуманскі і Ян Домброўскі, а таксама літэратары: Андрэй Струг, Кароль Іжыкоўскі, Марыя Домброўская, Зофія Налкоўска-Гождэхоўская і Ян-Нэпомуцэн Мільер.

Польская дэлегацыя на Раду Лігі Народаў.

Разам з мін. Залескім у склад дэлегацыі ўваходзіць нейкі Любомірскі, як рэфэрэнт спраў нацыянальных меншасьцяў.

Ведама, як кожны пан рэфэрэнт у справе народных меншасьцяў будзе па свайму рэфэраваць справы.

Інстытут дасьледаў гаспадарчай кан'юнктуры.

Рада міністраў прыняла прапозыцыю, справу ўтварэньня пры галоўным статыстычным урадзе інстытуту дасьледаў гаспадарчай кан'юнктуры, перадаць адумснай камісіі з міністраў: скарбу, земляробства і гандлю і прамысловасьці.

Толькі камісіі ды інстытуты, а пазытыўнага нічагуткі... Лік безработных расьце... За тыдзень гэтая армія павялічылася на 3.704 асо-

Маленькі фэльетон.

У Міхасёвай хаце.

Міхасёва хата хаця і ляжала на адлёце ад усей вёскі, але была зусім недалёка ад гасьцінца, і ўсе, хто ня ехаў у мястэчка—ціто на рынак, ці на кірмаш, а мо' і на фэст, які ўжо заўсёды, як зварачваліся назад, дык абавязкова мусілі затрымацца ў Міхася... Тутака і гутарылі і адпачывалі і дзяліліся сваім горам і радасьцю...

Заяжджалі сюды ўсе—і тыя, што пазнаваліся ў „Грамаду“, і тыя, што належылі да „Сельсаюзу“, і тыя што працавалі ў Інстытуце, а на т цішком пралазілі і тыя, што былі і ў „Прасьвеце“...

Аднальковая бедната, гора гаспадарчае, падатковыя цяжары і іншыя штодзённыя хатнія недахваты—неяк міма волі лучылі іх усіх разам і цягнулі да супольных гутарак, жалбы і стогнаў, і гэтым самым тварыўся быццам адзіны нацыянальны Гурток з адной гаротнай ядолай гаротнага беларускага народу...

Сам Міхась па свайму занятку быўшы народны вучыцель—стары вучыцель яшчэ перадваеннага часу—і калі пасья сусьветнае вайны вярнуўся на Бацькаўшчыну і пачаў хлапаціцца аб школе, дык згодна з вымаганьнямі польскіх школьных уладаў, аказалася, што яму штось нехапае ў ягонаі настаўніцкай кваліфікацыі...

І ён пачаў кваліфікавацца...

У 1919 годзе праслухаў настаўніцкія курсы беларусазнаўства ў Вільні... У 1920 годзе гэтакія самыя курсы ў Менску... У 1921 годзе ў Барунскай Вучыцельскай Сэмінары... У 1922 годзе апынуўся аж на „жандовых“ курсах у Кракаве і ўжо амальшто не атрымаў школу, але даведаліся, што ён галасаваў за „шаснастку“ і ўся „кваліфікацыя“ пайшла на нішто...

Прышлося пачынаць усё ізноў спачатку...

цаў „трасуць“, ды і арыштоўваюць—гарачыўся Пранук—сябра „Сялянскага Саюзу“...

— А нас, дык ня чапаюць—адклікнуўся цішком пралезшы ў хату сэкрэтэр з нейкай „Прасьветы“—як толькі пакажацца хто, дык мы зараз яму адову Паўлюкевіча, ды і яшчэ ў польскай мове...

— Ну ведама „жондовая“ партыя!...

— Што вас, што войта зачэпаць—усё роўна...

— За грошы панскія працуеце!...

І пачаліся спрэчкі... і ўся хата амальшто не загудзела...

— Ня ў тым справа — ўмяшаўся нарэшце Міхась — тыя надта пахваляюцца... гэтыя за панскія грошы працуюць, а кірунку праўдзівага, нашага беларускага няма... І я прадчуваю, што толькі нашыя „незалежнікі“ стаяць ужо на правідловым грунце і робяць сваю вялікаю справу, як той казаў—цішэй едзеш, далей будзеш—і настане такі момант, калі зьнікнудзь усё чужацкія ўплывы і ўсё патне канцэтравацца ля Саюзу, ля ягоных лэзунгаў...

— Ай, браточкі! Паліцыя ідзе!...—крыкнуў нехта, зірнуўшы ў вакно...

— Паліцыя?!... — замітусіўся сэкрэтэр з „Прасьветы“—якжа-ж будзе, браточкі?!... Ой хутчэй разойдземся... Калі ласка выпусьціце мяне—і ён як мог пачаў адзевацца...

— Бач, як спужаўся!...

— А дзе-ж твая адозва?!...—пачуліся іраічныя галасы...

Але сэкрэтэр ужо ня чуў нічога і выскачыў з хаты, а за ім выскачыла яшчэ некалькі пужлівых...

— Туды ім і дарога... І чым хутчэй ачысьцімся ад гэтага сьмяцьця, тым мацней будзе наша справа—закончыў Пранук...

Адчыніліся дзьверы і паказаліся 2 паліцыянты...

Стары Хасюк.

Рак душы.

Калі прачытаць у № 9 „Нашага Голасу“ артыкул „Канкурэнты?“, дык і стане ясным, што тая асоба, якая яго парадзіла, прычэпіўшыся да запярэчання „Сял. Нівы“ на вывады „Kur. Wil.“ аб магчымасці паразуменьня з урадам, „далікатна—нібыта“ робіць зусім непраўдзінны рэзюльці.

Сярод чалавечага роду ёсць тыпы, якія маюць дробнае, але-ж ня добрае прывычаенне: рвануць, ушчыпнуць, калюць хоць чым-коледы, хоць як-небудзь абы ўчыніць каму, хоць якую, прыкрасць. І, зразумела, увесь гэтакі працэс адбываецца над тым на каго гляне вока... перабору ці ўвагі няма ніякае!..

Гэтакія маніячнасць, на слову расейскага праф. Скварцова, называецца ракам душы, які скрабе ды грызе пачуццё, пабуджаючы фізічныя ворганы арганізму абы да якога, хоць і не прыгожае чыннасці. Гэтакі самы „рак душы“ сядзіць і ў „Нашым Голасе“...

Карыстаючыся тым, што Сялянскі Саюз усе сваі высылкі кіруе на „фронт“, „Наш Голас“ па свайму „ракадушэўнаму“ прывычаенні, прыткнуўшы кумаўство, напаў на Сялянскі Саюз з боку. Але ня маючы чым іншым ударыць, „Наш Голас“ хопіўся за саломінку... Як-жа іначай, калі не гэтак?

Усім вядома, якое значэнне маюць паўлюкевіцкія аргументы, а калі „Наш Голас“ карыстаецца імі, дык трэба думаць, што галоўны рэдактар пакумаваўся з Паўлюкевічам. Нічога дзіўнага, як адзін так і другі вядуць працу пад чужымі замаскаванымі сьцягамі, каб разбіваць беларускі нацыянальны рух! Але гэтая праца ўжо эдмаскавана разам з працай Ваяводскага-дэфэнзыўшчыка. *Жагель.*

бы, а агульная яе лічба, па даным дзяр. урадаў пасярэдніцтва працы, дасягае 212.302 чалавек.

Аб выхадзе на хутары.

Віленскі акружны зямельны ўрад абвясціае, што ў ніжэй паданых вёсак маець быць праведзена лучэнне (камасацыя) грунтаў:

в.с. Лекі і Чапулішкі Даўгеліскай гміны; а.с. Саксоншкі, Дукштанскай гм.; в. Гудзельшкі і Галашышкі Сьвянцянскай гм. і павету.

В. Грышава, Прыбродскай гм. і в. Заезерычы Браслаўскай гм. і павету.

Засьц. Ушакова, Войстамскай гм. і засьц. Заельняк, Тургельскай гм., Віленскага пав.

В. Гарадзішча, Вайкалацкай гм., Пастаўскага павету.

Аб забяспячэнне граніц Польшчы.

Эндэкі паднялі трывогу аб небяспецы цэласці дзяржавы, якой нібы-то пагражаюць Немцы, аб чым падалі прапозыцыю ў соймавую вайсковую камісію.

Камісія міма прапановы пасла Цепляка (Str. Chf.) не распачынаць дыскусію аб гэтым, лічачы гэтакую за шкодную, а таксама не звяжачы на сумлівы пасла Палякевіча (Str. Chf.) —ці можна вымагаць ад ураду аб гэтым асвядчэння—прыняла рэзалюцыю, якую ўрад заклікаецца даць Союму, ці яго вайскавай камісіі запрапанаваную эндэкамі справаздачу.

Судовы працэс вінавацтва ў камунізме.

У Беластоку 21 і 22 г. м. адбываўся судовы працэс над 16 асобамі з Семьтычаў, якія вінаваціліся ў прыналежнасці да камуністычнае партыі ў 1925 годзе.

Расправа закончылася асудам: Уладыслава Фурхеля і Сымха Шчытніцкага на 6 г. цяжкага вастрогу, рэшту: 4 чалавек асуджана па 4 гады цяжкага вастрогу, 8 чалавек па 2 гады папраўчага дому і 2-х апраўдана.

Дзяржаўныя даўгі.

На дзень 31 сьнежня 1926 г. дзяржаўны доўг даходзіў да ліку 2.067 мільянаў золотых золатам. У тым самым дню 1925 г. доўг выносіў 1.877 мільянаў. Вось дык ён узрос за год на 190 мільянаў. Замежны доўг прадстаўляецца гэтак: у дню 31.XII 26 г.—1.889 міль. золотых у золата, а 31.XII 1925 г. быў 1.676 мільён. Дык за год 1926 папрос ён на 213 міль. хоць урад за гэты год ня браў вялікіх замежных пазычак.

Галоўным банкірам дэля Польшчы зьяўляецца Амэрыка, на якую прыпадае польскі доўг у 1.198 міль. З крэдытаў амэрыканскіх карыстаўся перадусім урад, які задаўжаўся на 912 мільянаў.

Усіх падпішчыкаў просім прыслаць належныя за газету грошы.

НАВІНЫ.

— **Зацьверджаньне канфіскаты „Сялянскае Нівы“ і інш.** Адначасна з канфіскатай № 19 (70) „Сялянскай Нівы“ Віленскі Акр. Суд зацьвердзіў канфіскаты №№ 7 і 8 „Сялянскай Нівы“, № 2 „Нашага Голасу“, № 3 „Народнага Звону“ і „Наш Голас“ ад дня 26.I.27 г.

— **Новыя канфіскаты.** 26-га лютага камісар на м. Вільню загадаў сканфіскаваць № 2 „Маланкі“ за весткі пад назовам „Сьвежыя навіны“ і „Усіх Сьвятых“ з прычыны праступства паводле арт. 74 і 263 К. К.

26-га лютага камісар ураду на м. Вільню канфіскаваў № 10 „Нашага Голасу“ за артыкул „Ці ёсць фашызм у Польшчы“.

Па загаду адносных уладаў адабраны „папшчы дэбіт“ жыдоўскай часопісі „Зорка“, якая выходзіць у Менску. Далейшы ўвоз, гэтай часопісі ў Польшчу забаронены.

— **Арышты сярод грамадоўцаў.** Як піша „Słowo“, паліцыя вядзецца і далей энэргічную работу арыштаў.

У ночы на 23 г. м. на абшары гміны Язьненскай Дзісьненскага пав. арыштавана старшыню гуртка Грамады Паўлюка Матлу, сэкратара гуртка Базыля Шапіна, а таксама Пётру Шэнду, Паўлюка Саковіча, Якуба Копця, Г. Калдушку, Сымона Гарціняка, Уладзіміра Вальнца, Паўлюка Філіповіча і Антося Філіповіча.

Надовячы паліцыя арыштавала старшыню віленскага павятовага камітэту беларускай Грамады Антановіча.

— **Ізноў асуд беларускага рэдактара.** Віленскі акружны суд асудзіў на тры тыдні арышту быўшага рэдактара газ. „Крыліца“ Уладыслава Знамяроўскага за артыкул „Суд над Беларусамі“ зьмешчаны ў № 4, аж 1923 г.

Рэдактар вінаваціўся „за выхваленьне збродні здрады стану“, бараніў адв. Міцкевіч.

— **Выпадак у рэдакцыі „Нашага Голасу“.** Беларускае газэта „Наш Голас“ у адным са сваіх нумараў зьмясціла зацемку, што як Паўлюкевіч і Валэйша, таксама быццам і Мамонька мае сувязь з дэфэнзываю. Але, калі рэдактар „Нашага Голасу“ пры асабістым вымаганьні Мамонькаю, ня даў фактаў, дык Мамонька хопіў крэсла і бах... па галаве рэдактара, зрабіўшы яму лёгкуюрану.

— **Земляробская студыя пры віленскім унівэрсытэце астаецца.** Праектаваная ліквідация земляробскае студыі пры віленскім унівэрсытэце ня будзе праведзена. Патрэбныя грошы на ўтрыманьне студыі будуць урадам асыгнаваны, ды навет да 4 кафедраў будзе дадана пятая.

— **Літоўская земляробская акцыя.** Ваяводзкія ўлады дазволілі Літоўскаму Т-ву „Ritas“ чытаць лекцыі аб земляробстве на літоўскай мове ў літоўскіх вёсках Сьвянцянскага павету.

Лекцыі, будзе ладзіць аграном Курыловіч у мэтах арганізаваньня літоўскіх земляробскіх гурткоў Т-ва „Ritas“.

— **Прадстаўнікі літоўскага грамадзянства ў Ваяводзі.** 24-га г. м. віленскі ваявода Рачкевіч прыняў прадстаўнікоў тутэйшага літоўскага грамадзянства Даміцэлю Палевічаву і д-ра Д. Альсейку, якія выказалі ваяводзе падзяку за апеку і помач даную прадстаўнікам літоўскага грамадзянства прыяжджаўшым з Літвы на пахароны сьв. п. д-ра І. Басановіча.

— **Пажар вагону-краны на ст. Араны.** 24-га г. м. каля 2-ой гадз. на ст. Араны пачаўся пажар у вагоне-кране, які належыў да капэратывы чугуншчыкаў з Ваўкавыску. Пажар узьняўся ад печы, якая была ў тым вагоне. На гэты самы час у вагоне спаў нехта Базыль Крукас. Апошняга выцягнулі з вагона моцна апараным і задушаным газамі. Будучы сільна атручаны Крыкас праз некалькі гадзін памёр. Матэр'яльныя страты пакуль што не аблічаны.

— **Паседжаньне Меставай Рады ў Вільні.** 23 г. м. было паседжаньне Меставай Рады ў Вільні. На паседжаньні быў разглядаюны праект бюджэтавага прэлімінара м. Вільні на 1927—1928 год. Радны Годвод паставіў некалькі прапозыцыяў, якія адна за другой праваліліся. Тады ён, пакінуў залю паседжаньня. Па яго выхадзе зьявіўся недачот радных (асталося 34, а трэба было дзеля зацьверджаньня прэлімінару 35). Сталі шукаць на месце, але не знайшлі. Тады ў 1½ г. выклікалі раднага кс. Альпанскага і прагаласавалі бюджэт 34 галасамі проці аднаго; бюджэты прэлімінара астаўся прынятым.

— **Кара сьмерці.** Надзвычайны суд у Вільні засудзіў на кару сьмерці за бандыцкі напад у Лідзім павеце, Юльяна Бараноўскага, якога расстралялі ў Зьвярынецкім лесе 26 лютага ў 5 гадз. 45 мін. раніцы.

Другі асуджаны, таксама на сьмерць, Ян Крывас, п. Прэзыдэнтам памілаваны.

Што дзеецца ў сьвеце?

Унутранная палітыка Літвы.

25 ап. лютага літоўскі прэм'ер Вальдэмарас абвясціў дэкларацыю новага літоўскага ўраду. Падрабязнасьці гэтай дэкларацыі пакуль што невядомы. Але прэм'ер, у гутарцы з прадстаўнікамі прэсы, выказаў болей-меней дакладна зьмест гэтай дэкларацыі.

Прадстаўніку часопісі „Сегодня“ прэм'ер сказаў, што галоўным задавнем новага ўраду будзе стварэньне моцнай і трывалай улады, чаго дапуць можна толькі праз перамену канстытуцыі. Апошняя можа быць зьменена толькі так, каб урад апіраўся не на Сойме, але на аўтарытэце прэзыдэнта рэспублікі, якога ўлада будзе павялічана. Улада прэзыдэнта Літвы будзе нечым пасярэднім паміж кампэтэнцыямі (правамоцніцтвамі) прэзыдэнта Злучаных Штатаў Амэрыкі і Нямецчыны. Прэзыдэнт будзе залежным толькі ад народу і выбары яго будуць робіцца па гэтаму праекту, агульным галасаваньнем. Выбіраць яго будуць на 7 гадоў, а не на 3 як дагэтуль.

Урад ня будзе адказным перад Соймам, а толькі перад прэзыдэнтам. Лік дэпутатаў у Сойм маецца быць наменшаны. Прадбачваецца таксама рэарганізацыя самаўрадаў. У справе вонкавай палітыкі, Вальдэмарас сказаў, што падарожжа дэлегатаў у Вільню на хаўтуры Басановіча не вядзе за сабой ніякіх наступстваў у палітыцы і ня зрушыць „віленскай справы“ з абумерлага пункту. Паводле словаў прэм'ера ўсе палітычныя партыі на Літве дзержацца гэтых палітыкаў.

Усе гэтыя рэформы, казаў далей Вальдэмарас, урад маніцца правясці праз Сойму, але калі апошні выкажа votum няверы да новага габінэту, дык тады няхай увесь народ стане судзьдзёй паміж Соймам а ўрадам.

Нямецкі „Berliner Tageblatt“ падае гэткую інфармацыю, атрыманую праз свайго карэспандэнта ад прэм'ера. Ува ўсей вонкавай палітыцы Літвы стаіць цяпер справа Вільні. Пакуль гэтае пытаньне ня будзе разьвязана, датуль будзе яно заваліваць дароду да канечнай пацыфікацыі ўсходу. Ход усей гэтай справы паказаў, што апора існаваньня Літвы зьяўляецца вельмі слабай. Мусім імкнуцца да таго, каб і большыя дзяржавы, якія ня маюць супольных з Літвой межаў заінтэрасаваліся ўтрыманьнем пакою на ўсходзе і загавантавалі нейтральнасьць літоўскай граніцы і варункі быту літоўскай рэспублікі. Адным словам усходнія справы мусяць дайсьці да Лёкарна, падобна як і справы заходнія.

Прамова літоўскага прэзыдэнта Смэтаны.

Як падае „Dz. Wil.“ прэзыдэнт Смэтана ў Коўне на пляцу перад памятнакам Басановічу зьвяртаючыся да жаўнераў, якія стаялі пры памятніку перад ваенным музэем сказаў: „На гэтым памятніку мы бачым назвы мест Коўна, Клайпэды і Вільні. Першыя два ўжо вольныя, а Вільня яшчэ пад чужым ярмом. Ня будзем мець адпачынку пакуль не прабе вольная гадзіна і для Вільні.“

Англія і Саветы. Чэмбэрлен ня прыняў савецкага пасла.

З лёнданскіх дыплёматычных колаў паведамляюць, што расейскі ўрад дачуўшыся аб намеру ангельскага ўраду падаць яму ноту, прыказаў свайму прадстаўніку ў Лёндане Розэнгольду ўпярэдзіць ангельскі ўрад і падаць ноту, у якой была зьмешчана расейская жалба да ангельскага ўраду. Калі Розэнгольд у апошнюю сераду па палудні зьявіўся ў міністэрстве замежных справаў і папрасіў аўдыенцыі ў Чэмбэрлена, атрымаў ён адказ, што міністар заняты, а яго прасяць прыйсці і на другі дзень. Сталася так, што ў той самы вечар перадалі Розэнгольду ангельскую ноту састаўленую ў вострым тоне. Нота гэта апублікавана была ў Лёндане яшчэ перад прыходам яе у Маскву.

Землятрасеньне ў Баўгарыі.

З Вены 24 г. мес. паведамляюць, што на абшары Баўгарыі чулася вельмі страшнае падземнае калыханьня.

Забурэньне ў Марокку.

Парыская газэта „Le Journal“ піша, што з Рабату прыходзіць весткі аб нашырэнні агітацыі сярод дэсэдэнтаў на гішпанскім абшары Марокка. Паўстанцы плямьня Клятма пасуваюцца ў наірамку на Гарзут. Шмат тутэйшых жыхароў уцякло на францускую тэрыторыю. Гішпанцы эвакуавалі Бабсіб.

Да кітайскіх падзеяў.

Кітайскі флот перайшоў да кантонцаў.

Паводле данясення „Daily Expressu“ увесь кітайскі флот перайшоў да рэвалюцыйнага кантону.

Паўднёвая (значна кантонская) армія заняла Су-Кіанг і нахадзіцца ў адлегласці 20 міль ад Шанхаю.

Паўночная армія рабучець.

З Шанхаю 24 г. мес., паведамляюць, што войска ген. Сун-Чуан-Фанга (паводыра паўночнай арміі) арабавалі крамы рыжу і прадаўны шмат ваякаў было перарэзана праз паасобных вайсковых паводыроў, якія бяручы на ўвагу збліжэнне паўднёвага войска стараюцца ўтрымаць дысцыпліну. Чужаземныя ўлады выдалі распараджэнне, маючы на мэце перашкодзіць забурэнням. Усе войскі, якімі тутэйшая вайсковая ўлада распараджаецца дзяржаўца нагатове. На паўднёвым вазале ў Шанхаю блізка французскіх канцэсіяў здарылася забурэнне, драбязгаў аднак аб гэтым няма.

Концэнтрацыя сібірскага войска.

Ангельская газета „Daily Mail“ 25.11 падае вестку з Токіё, што тут даведаліся аб канцэнтрацыі сібірскага войска на манжурскай граніцы. Войска гэтае пасілена аддзеламі, якія прышлі з Расеі.

З Лёндана пішуць, што армія кантонская перамагла ў барацьбе, з якой прычыны ў месце была зроблена маніфэстацыя.

Карахан з амуніцыяй у Кітаі.

З Пекіна 24 г. лютага надходзяць весткі, што ў генэральную кватэру Чанг-Цо-Ліна прышлі паведамленне аб прыездзе ў Владывасток Карахана, савецкага амбасадара. Адначасна з гэтым прышлі ў Пекін вялікія транспарты амуніцыі (аружжа).

Помач Амэрыканцаў.

У Шанхай прышоў амэрыканскі транспартоўнік, які прывёз на сваім пакладзе 1200 маракоў.

Справа бамбардаваньня чужаземных канцэсіяў.

Праз тэл. агенства Reuters даведваемся, што кітайская марская ўлада ў Шанхаю афіцыйна перапрасіла дыплематычных прадстаўнікоў французскіх і ангельскіх за бамбардаваньне кітайскімі марскімі караблямі чужаземных канцэсіяў у апошні аўторак.

Зьясенне кары сьмерці.

Урадовы камісар на абароне Шанхаю скасаваў распараджэнне аб экзэкуцыі (кары сьмерці) над кожным схвачаным агітатарам.

Забастоўка ў Шанхаі скончылася.

23 г. месяца ў Шанхаі пайшло на працу 20.000 работнікаў. Сама кітайская ўлада параштавала забастоўшчыкаў у французскіх канцэсіях.

Гарачая справа.

Гарачаю справаю віленскія польскія газеты „Dzielnik Wileński“ і „Głos“ лічаць справу польскага школьніцтва на нашых землях; заклікаючы Палякаў, каб яны якнайхутэй складалі заявы на польскія школы ў тых мясцох, дзе пададзеныя дэкларацыі на беларускія школы.

Разам з гэтым газеты вылічаюць дэкларацыі на беларускія школы а іменная.

У Віленскім павеце: Тураўшчына, Рэчкі, Цынцевічы, Іжа, Слабада, Талуць і Крулевец; у Маладэчанскім пав: Гарадок, Дравашы, Новасёлкі, Бакшты, Путнікі, Загорцы, Адамовічы, Крапіўнікі, Бабры, Ясманоўцы і Ярашэвічы і ў Браслаўскім павеце: Казіны.

У далейшым працягу гэтыя газеты заклікаюць паміма Палякаў і „добрых грамадзян польскае дзяржавы“ рабіць усё, што толькі магчыма, каб не дапусьціць да адчынення беларускае школы там, дзе ўжо на гэтакую складаюць дэкларацыі. Вось бачым, што Палякі называюць гарачай справай.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газету „Сялянскую Ніву“.

Да нас пішуць.

Лякарская помач. (Нясьвіскі павет).

У той час, калі агульнае наша жыцьцё нібы замёрла, калі для сялян, працоўнага чалавека стварыліся вельмі цяжкія варункі жыцьця, у нашым Нясьвіскім павеце, а думаю і па ўсёй нашай многапакутнай Заход. Беларусі, ёсьць жменька людзей, якіх і ў нас Амэрыка; гэта мэдыцынскі персонал, аптэкары, зарабляючыя „паамэрыканскаму“.

Вось гэта жменька людзей будзе сваё шчасьце на дэмнаце і няшчасьці другіх. Забраўшы манаполь на лекі ў сваі рукі і забараніўшы лячынцы, як гэта ёсьць у нашым Нясьвіскім павеце, усім старым пунктавым і валасным фэльчарам, каторыя як кажучь, зубы зьелі на гэтай працы,—пазбавілі вёску на месцы лекарскай помачы, адабралі не ад аднога дзiesiąтка людзей, кавалак хлеба, а што самае важнае, дык гэта распладзілі такае мноства рожных „дахтароў“, ведзьмароў, шаптуноў, знахарак, што імі нашы вёскі проста засыпаны. Чым і як яны лечачь, гэта нашым павятовым дахтарам, нашаму соймаку мала абходзіць.

Так адна баба-знахарка лечыць ад усялякіх хвароб, настойкаю гарэлкі на дажджавых чарвяках, або на маёвх хрушчах, даючы яе піць, націрацца і мазацца хворым. Другая шаптуха курыць кнот, ды дае піць з гарэлкай попел ад спалённага кноту. Ведзьмар, які небудзь там, смаліць хворага на гранічнай сьвечцы, дые штось нюхаць хвораму, поіць гарэлкай запраўленай ад спаленых воласаў; кажа закусіць якім-небудзь зацьвеўшым „сухаром св. Андрэя“.

Іншы гэты „дохтар“, лечыць усе хваробы вылучна мёдам, якога вымагае ад хворага па 3 гаршкі. Бяре па крышчы з кожнага гаршка мёду, смаруе хворае месца, змывае вадою, а найбольш гарэлкай ды і кажа, каб гэта абмыйку піў. Агулам кажучы на лекі ідзе ўсё, як воўна белая і чорная, сала, масла, гарэлка, парасё, зязюлістая курыца, аўчыны, палатно і г. д. Усе гэтыя лекі, памагаюць надта добра, але ведама ня хвораму, а варажбітам, бо ўсе гэтыя лякарствы, грошы, цудатворная гарэлка ідзе толькі ім карысьць.

Вось гэта адно. Другое будзе тое, што пазбавіўшы працы старых выпрабаваных фэльчароў, вяльможных дахтары, за сваю працу, вымагаюць вельмі высокага ганарару. Так напр. за дзьве, тры вярсты ад Клецка, ці Нясьвіжа, такі дахтар хоча 4—5 пуд. жыта, а калі барані Божа будзе вёрст з дзесьці, то мала будзе і дзесьці рублёў золатам! Цяпер у нашым павеце, пануе эпідэмія грыпы, дык нашыя паважаны дахтары, добра зарабляюць, проста „паамэрыканску“, пудзікаў 10—15 у дзень! Ну, чым скажаце гэта не „Амэрыка“! Апрача гэтага, як з вёскі, часта бяз грошай, дабрацца да Нясьвіжа, Клецка, за вёрстаў 30—40?

Як дабіцца да дохтара, які часта, спадзяючыся на сваю лякарскую спрытнасьць, слухае хворых ня трубой і вухам, а цераз шырокі стол не падаходзячы да хворага і ня кратаючыся з мягкага крэсла? А за лякарства нашы аптэкары, зьдзіраюць колькі хочучь, прыгатаўляюць яго часта на сьпех, без належнага дагляду і г. д. *Мужычок.*

Вупляйце беларускія кніжкі!

(в. Сточак з пад Белавежа).

Наша вёска з аднаго боку багатая, а з другога бедная. Багатая наша вёска тым, што маем за шмат гасьцёў як багатых так і бедных: адныя прыехалі сюды дзеля нажывы, бо дзе лес сякуць там і трэскі лятуць, кажа прыказка, другія каб не памёрці з голаду на сучасным безработьці ў месце, а трэціх выкінула хваля расейскай рэвалюцыі і іхняя частка апынулася і ў нас. Беднасьць наша зьяўляецца ў тым, што мы знайшліся пасярод двух уплыўляючых польскага і маскоўскага, а самі ня маем досіць сілаў, каб бараніць нашу мову і нацыянальную сьведамасьць. Можна гэта зьявіцца толькі тады, калі мы аб'яднаемся ў беспартыйнай арганізацыі, якой зьяўляецца Інстытут Гаспадаркі і Культуры і Т-ва Беларускай Школы, зацьверджаныя ўладай на ўсіх абшарах дзяржавы. І вось кожны сьведамы Беларус павінен быць сябром адной ці другой з гэтых арганізацыяў разам працаваць і тады толькі мы можам падняцца на ровень іншых цывілізаваных народаў. У нашай вёсцы ёсьць бібліятэка польская, можна дастаць кніжак і расейскіх, але трудна дастаць кніжку беларускую. Дык вось, давайце, з прыкладу другіх заложым тыдзень „беларускай кніжкі“. У гэтым часе кожны грамадны Беларус будзе магчы набыць сабе хоць адную кніжку дзеля сябе і свайго дзіцяці, каб ведама яму было, што тут жыве Беларус і ягоная мова.

Беларуская кнігарня Ст. Станкевіча (Вільня, Вострабрамская 2), ужо ладзіць танную прадажу кніжак на працяг часу ад 15 лютага да 1 сакавіка. Кожны сьведамы Беларус павінен скарыстаць з гэтай аказіі і безадкладна выпісаць сабе патрэбныя кніжкі, не прапусьчаючы добрай часіны, а таксама дарадзіць другім меней сьведамым, каб куплялі яе. Беларуская кніга, гэта люстра душы таго народу, што стварыў яе, у ей адбіваецца ўсё пакутнае яго жыцьцё у барацьбе за нацыянальную сьведамасьць, за зямлю і за волю. *Сопурак.*

Наша прамысловасьць.

(Ваўкавыскі павет).

Даваенных часоў у нашым Ваўкавыскім павеце было нешта аж 19 бровароў, дзе выраблялася гарэлка. Гэтая галіна прамысловасьці ў шырокім размаху цвіла і красавалася, робячы сваю забойчую справу. Жорстка вайна не папскадала і гэтае чартоўскае рэчы, нараўні са ўсякімі дабрабытам яна знішчыла і гэтую ліхотасьць.

Гэтак сама перад самаю вайною ў 12 вярстох ад м. Ваўкавыска пры станцыі і мястэчку Рось быў пабудаваны цэментны завод, якому ўсьмяхалася шчаслівая будучына. Завод за тых часоў працаваў інтэнсыўна, даючы заробак некалькім тысячам жыхарства. Але-ж разам з гарэлка прапаў і цэмент з тою, толькі розніцаю, каб застацца няведама на які час.

Цяпер, калі напрыклад у п. Боввіца ў Падароскай воласьці, працуюць ува ўсю, аж два бровары, якія вырабляюць гарэлку, дык Росянскі цэментны завод пустуецца і выглядае панура і сіратліва; некай загадкава і фантастычна быццам руіны старадаўных замчышкаў, сьведчачы аб быўшай сваёй вялікасьці.

Праўда, былі спробы пусьціць цэментны завод у рух, але нічога ня вышпа, бо — дзеля яго прадукцыі не знайшлося набыўцы.

Там-жа ў Росі замерла і другая прамысловасьць, гэта — шкляная. Праўда шклянае гуты ня было, але-ж пясок, які здабываўся тут, ішоў на іншыя гуты: цяпер гэтага няма.

Аб напаве гэтага ніхто не турбуецца, забываючы і той, хто павінен дбаць аб напаве сваёй дзяржавы.

Дык вось, ці-ж гэта не паказальнік на істнаваньне таго бязладзьдзя, якое стварае з нашага жыцьця пекла. *Вольга.*

НАШАЯ ПОШТА.

Фр. Грышкевічу: Лісты 1, 2 і 3 атрымалі як і спісак. Аркуш—16 старонак. Можна трэба лепш назваць „Расткі“?

Андрэўскаму І. і Батуры М.: Праграму, інструкцыю і заявы паслалі.

Гарэліку: Вашую карэспандэнцыю атрымалі, але ня можна надрукаваць; пішыце аб чым іншым.

Балабановічу Яз., Крышаловічу А., Даниловічу С.: пробны нумар пасылаем.

Батуры М., Лабачэўскаму Г.: Экавіюку Т., Поўху М., Нечаю Ів., Буку Ів., Яўхутку К.: Газету пасылаем.

Квакуну: Карэспандэнцыі атрымалі, памагчымасьці надрукуем.

Дасталі ад:

Кнігарні Гэбэтнэр і Вольф—19 зл. 20 гр. А. Апэра і К-о—16 зл.

Тумковіча Міхася і Кур'янікі Александра—па 2 зл.

Валашэвіча Мікалая, Андреевіча Б., Сьцяпуры А., Шумскага В., Васіленкі К., Шыдлоўскага П., Карніцкага Б., Нечайскага А., Бутровіча М.—па 1 зл.

БІРЖА.

Вільня, 1.ІІІ. 1927 г.

ВАЛЮТЫ:

Далары . . . . . 8.91—8.91³/₄ зл.
Рублі зал. (10 р.) . . . . . 47.20—47.30 „

ЗБОЖЖА, ЗЕМЛЯРОВ. І ІНШ. ПРАДУКТЫ:

Вільня, 25.ІІ. 1927 г.

Жыта за 100 кг. (6 пуд.) . . . . . 43.00—44.00 зл.
Авёс „ „ . . . . . 37.00—38.00 „
Ячмень брав. „ „ . . . . . 37.00—38.00 „
„ на кашу „ „ . . . . . 00.00—00.00 „
Пшаніца „ „ . . . . . 50.00—51.00 „
Сланіна тутэйшая І гат. 1 кг. . . . . 4.00—4.20 „
Клустасьць свінная „ „ . . . . . 4.50—4.80 „
Масла несал. за 1 кг. . . . . 7.00—8.00 „
„ салён. „ „ . . . . . 5.50—6.20 „
Сьмятана за 1 літр . . . . . 2.50—2.80 „
Тварог „ „ . . . . . 1.30—1.50 „
Яйкі за 1 дзес. . . . . 2.30—2.50 „